

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

11. De Comitibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

habetur in Iure, nisi aliud exprimat, *Et ita Baldus & ceteri Iuris Interpretes*. At teste Chaffaneo in *Cathalogo Gloria mundi. part. quinti. Considerat. 47.* in Germania & Gallia Comites Marchionibus præferuntur: quod verum necne sit in vniuersum, dubium mihi est: id enim fortassis in quibusdam Comitibus locum habet: cuiusmodi sunt Comes Flandriæ in Belgio, Comes Campaniæ, & Comes Burgundiæ in Gallia, & Comes Palatinus, vnus ex Electoribus Imperatoris: In Italia vero, Sicilia, Hispania, Anglia, Scotia, Regno Neapolitano Marchiones Comitibus anteferuntur. Si quis item Marchio sit simul, & Comes, prior est eo, qui solum est Marchio: nam quemadmodum duo vincula arctius ligant quam vnus, sic duæ dignitates potiores sunt vna. *Isaon in l. re conuicti. ff. de Legatu. 3. num. 17. & seqq.*

CAPVT X.

De Comitibus.

Primo quaeritur, Qualem dignitatem Comes habet? Respondeo, Comitum nomen aliquando esse generale: vnde Comites dicebantur, qui Imperatorem vel Regem comitabantur in bello. Fouere item Comites sacrarum largitionum, & rerum priuatarum Comites, & Sacri Palatii, & Comites Orientis. Item Comites erant, qui Prouincias administrabant. Sunt & Comites Palatii, qui ab Imperatore, vel à Romano Pontifice ius, & potestatem habent aliquos legitimis natalibus restituendi, vel creandi tabelliones, vel dandi tutores. In præfenti vero, Comes est, qui specialem dignitatem habet ab Imperatore, Rege, vel Romano Pontifice. Vnde capit. primo. titulus. *Quis dicitur Dux, Marchio, & Comes, lib. 2. Feudorum*, habetur: *Qui vero de aliquo Comitatu inuestitus est, Comes appellatur.* Et Comes dignitatem vna cum administratione, & iurisdictione habet. Comes item Baroni præfertur, & Regalem dicitur dignitatem habere, hoc est, quam Rex, vel Princeps concedere solet. Chaffaneus in lib. sup. cit. *Rex*, inquit, *habet sub se decem Duces: Dux, decem Marchiones: Marchio habet sub se decem Comites: Comes decem Barones: Baro, decem Feudatores.* Sed hæc modo in vsu non sunt, sed sunt, & fuerunt Reges, qui nullos sub se Duces habuerunt: & sunt Duces, quibus multi Comites parent, & alij, qui nullis Comitibus præfunt: & sunt Comites, in quorum ditione, & potestate sunt alij Comites: in his enim dignitatibus, multa vsus, & consuetudo mutauit, & quotidie mutatur: quare consuetudini standum est.

Quæritur, Qui Comitum nomine intelligantur? Comites apud veteres ij dicebantur, quibus pars Imperij cum potestate demandabatur. Vnde Comites appellari ceperunt, qui Proconsules, Procuratores in Prouincias euntes comitabantur: vel Senatus, vel ipsorum Magistratum voluntate, & iudicio erant eorum in publicis negotijs adiutores, & administrati: cuiusmodi sunt Quaestores, Legati, Scribæ, Accusij. Postea vero Comitum nomine Iurisperiti Prouincialium Magistratum Assessores appellati sunt: quos Magistratus arbitrari suo delectos secum deducebant. Vnde Paulus l. duodecima, §. primo. ff. de vacationi. & Immunitatibus: *Comites Praesidum, Proconsulum, Procuratorum, & Caesaris à muneribus, vel honoribus, & civilibus vacant.* Idem etiam in l. Senatusconsulto. ff. de offi. Praesidis, & l. administrant. ff. de excusat. iur. ele. & l. diem functio. ff. de offi. Assessor. Sueton. de Iulio Cesare cap. 42. Plinius libro nono, capitulo trigesimo.

Comites sacrarum largitionum, quorum frequens mentio est in Inscriptionibus variarum Constitutionum in Codice Iustiniano, & Theodosij: ij erant, qui thesauris sacris, id est, Imperatoris, & Augustalibus pecunijs præerant: qui quidem liberalitatis, & donorum curam gerebant: ut docet Cassiodor. lib. 6. de Comitibus sacrarum largitionum: qui etiam dicebantur Comites sacri Palatii.

Comites rerum priuatarum, quorum sit mentio in l. 3. C.

de bonis vacantibus. lib. 10. & l. vlt. C. de petito. bonor. subdito. eodem lib. erant Gubernatores priuatae substantiæ Principis, ut colligitur ex Cassiodor. lib. 6. in Formulis.

Comes sacri patrimonij, cuius sit mentio in *l. vlt. de offi. Comitis sacri patrimonij in Codice*. is erat qui patrimonium Principis curabat. Cassiodor. lib. 6. in Formulis.

Comes sacri Palatii, præerat Palatio Imperatoris. l. 1. C. de Comitibus sacri Palatii. Cassiodor. ibid.

Comes sacri stabuli, erat equorum præfectus & rector, nunc vulgo Comes stabulis dicitur. Aimonius lib. 3. ca. 70. *Lodegisilus regalum Prepositus equorum, quem vulgo Comes stabilem vocant.* Regino libro 2. eodem anno *Burchardum Comitem stabuli sui, quem corrupte Comes stabilem appellamus, cum elasse misit Classicam.*

Comes militum in l. 1. C. de offi. Vicarij, & l. nemo. C. de Assess. militibus præerat. Et in partibus Orientis duo erant, vnus per Ægyptum, alter per Isauriam.

Comes horrearum in l. 1. C. de Pistoribus lib. 11. erat Curator pistrini Principis, habebatque mancipia quædam Purgandis horreis adscripta, coquendoque pani Principis.

Comes Archiatorum l. 1. *Qui à præbita 1790. C. Theodosij: de cuius dignitate scribit Cassiodor. lib. 6. Variarum*, vbi dictum munus, & officium explicat.

Comites auri, Comites formarum, riparum, fluminum, quorum omnium sit mentio in lib. 11. §. 12. Cod. Cassiodor. lib. quem proxime ante memorauimus.

Comes commerciorum in lib. 1. de Annona, & caritate. leg. 2. C. *Quæ res vendi non possunt*: is erat, qui negociationes curabat, & commercijs præerat: cui licebat sericum à Barbaris comparare.

Comes domesticorum in l. desituenda, C. de Aduocatis diuersor. iudicum, l. neminem. C. de decurionibus. libro decimo, præerat domesticis, & vnus erat Comes equitum, alter pedirum.

Comes domorum is erat, sub cuius iurisdictione erant plurimi coloni & ingulini domorum & possessionum multarum, quæ ad Principis patrimonium pertinebant.

Comites scholarum l. 3. C. de offi. Magistr. & extr. tit. de Comitibus. & Tribuni scholarum in C. lib. 12. hierant, ad quos scholarum gubernatio pertinebat.

Ex his perspicitur, quo modo intelligenda sint, quæ de Comitibus scripserunt Iuris interpretes, quæque nos hætenus diximus.

CAP. XI.

Quædam generatim de Ducibus, Marchionibus, & Comitibus.

Primo quaeritur, An quæ sunt supremo Principi iure communi reseruatæ, ea possint inferiores Principes, Duces nempe, Marchiones, & Comitibus, vi præscriptionis, vel consuetudinis, sibi acquirere? Respondeo, posse præscriptione, & consuetudine firmata longissimo temporis decursu, cuius initij memoria non extet: alioqui non posse. Abbas in cap. super quibusdam, de verbor. signif. num. 2. & in cap. vltim. de Consuetudine, Antonius de Imola ibidem. Vnde colligit Panormitanus in prædicto capitulo. Super quibusdam, posse Dominos inferiores, & ciuitates præscribere sibi potestatem, & ius restituendi legitimis natalibus, & famæ: creandi tabelliones, & concedendi aita similia, quæ sunt reseruatæ Principi, si præscriptio sit confirmata longissimi temporis lapsu, quod hominum memoriam excedat. Hoc idem docent cum Abbate Siluester in verbo *Gabella, tertia, questione secunda, numero quarto*. Tabernijs in verbo, *Pedagia, questione prima, numero secundo*, nam præscriptio, & consuetudo longissimi temporis processu munita, cuius initium in memoria hominum non est, ius & titulum dat, & priuilegij vim habet, *Glossa in capitulo præfato super quibusdam, in verbo: Non exeat, Abbas, ibidem, numero*